

Aftale om spildevandsselskabers klimatilpasning

Stemmeaftale mellem

Regeringen (Socialdemokratiet) og Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Dansk Folkeparti, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Liberal Alliance

Danmark kan forvente flere og mere ekstreme oversvømmelser som følge af klimaforandringer. Det følger af en rapport fra FN's Klimapanel fra efteråret 2019. Samtidig forudser DMI's KlimaAtlas mere nedbør om året på grund af vådere vintre. Og om sommeren vil der være flere og kraftigere nedbørshændelser.

Manglende tilpasning til klimaforandringerne er en stor udfordring for både mennesker og natur. Det medfører store økonomiske omkostninger for samfundet. Skybruddet i København i 2011 kostede 6 mia. kr. i forsikringsudgifter, og senest har store regnmængder i vinteren 2020 skabt store problemer for både by- og landområder. Sådanne eksempler bliver ikke enestående i fremtiden. Det viser, at der skal handles nu.

Klimatilpasning i byerne foregår i betydeligt omfang i dialog mellem kommuner og spildevandsselskaber. Kommunerne planlægger niveauet for klimatilpasning i de kloakerede områder og spildevandsselskaberne gennemfører den faktiske klimatilpasning. For at sikre danskerne mod konsekvenserne af øget nedbør i fremtiden, er det afgørende, at der er gode rammer for samarbejdet mellem kommuner og selskaber, og at der klimatilpasses til det rette niveau, uden at forbrugerne betaler unødigt meget for det.

En analyse har vist, at det i gennemsnit er fire gange billigere at håndtere vand på overfladen end at grave større rør ned i jorden¹. De nuværende regler indebærer dog en række udfordringer. Det kan fx betyde, at der vælges dyre løsninger under jorden frem for billigere overfladeløsninger. Partierne er enige om, at reglerne på området skal ensrettes og moderniseres, så der skabes gode rammer for klimatilpasningen, samtidig med at vi får mest klimatilpasning for pengene. Og reglerne skal understøtte, at der klimatilpasses de rigtige steder til det rigtige samfundsøkonomiske niveau.

Partierne er enige om, at reglerne for spildevandsselskabers klimatilpasning skal justeres med følgende tiltag:

1. Omkostningsfordeling

Partierne er enige om, at spildevandsselskaber fremover skal kunne betale 100 pct. af de nødvendige omkostninger til håndtering af regnvand for alle projektyper. De nye regler betyder, at vandselskaberne betaler alle omkostningerne til de dele, der kun har til formål at håndtere regnvand. Andre parter, fx kommuner eller private, betaler som hidtil for omkostningerne til de dele, der ikke bidrager til at håndtere regnvand (fx nye lygtepæle). For de dele af klimatilpasningsprojektet, som giver fælles nytte for såvel vandselskab som andre parter, aftaler parterne en omkostningsfordeling.

2. Samfundsøkonomisk hensigtsmæssig klimatilpasning

Partierne er enige om, at der skal udvikles en model, der bidrager til, at den klimatilpasning, som vandselskaberne udfører og får tillæg til i deres indtægtsramme, sker til et niveau, der er samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt. Modellen skal bidrage til, at der foretages den nødvendige klimatilpasning, samtidig med at det sikres, at forbrugerne ikke finansierer klimatilpasning, der ikke er samfundsøkonomisk fornuftigt. Hermed undgås det, at klimatilpasningen bliver unødigt dyr for forbrugerne og virksomhederne enten i form af unødigt høje takster eller for store skadesomkostninger. Partierne er enige om, at modellen ikke må blive unødigt

¹ "Evaluering af kommunal Klimatilpasning", NIRAS 2017

kompliceret. De overordnede principper bag modellen godkendes af forligskredsen. Modellen forfines løbende efter lovens ikrafttrædelse, for at understøtte, at den tilgodeser hensynet om en samfundsøkonomisk hensigtsmæssig klimatilpasning. Partierne er enige i, at det fortsat er kommunerne, der i sidste ende har ansvar for at planlægge klimatilpasningen i kommunerne. Derfor skal kommunerne fortsat planlægge spildevandsselskabernes klimatilpasningsindsats i spildevandsplanen, som godkendes af kommunalbestyrelsen.

3. Projektledelse

Partierne er enige om, at selskaberne skal kunne betale direkte for deres del af projekter for alle projektyper. Dermed er de ikke længere afhængige af udlæg fra samarbejdsparten for visse projektyper. De nye regler vil især gøre det lettere for private at deltage i klimatilpasningsprojekter. Og det vil give selskaberne bedre mulighed for at drive projekter og tænke dem ind i deres samlede klimatilpasning.

4. Regler for tillæg

Partierne er enige om, at tillæg til selskaberne til alle typer klimatilpasningsprojekter skal omfattes af effektiviseringskrav, da selskaberne får bedre mulighed for at påvirke omkostningerne til deres projekter. Effektiviseringskravene skal sikre, at forbrugerne ikke betaler unødigt meget for klimatilpasningen. Partierne er enige om, at effektiviseringskravene til sektoren skal være så retvisende som muligt. Det skal frem mod implementeringen af den nye økonomiske regulering overvejes, om der er behov for at ændre i fastsættelsen af sektorens effektiviseringskrav. Resultatet af overvejelserne præsenteres for forligskredsen, der forud for fremsættelse af lovforslaget i 2021 om implementering af en ny økonomisk regulering af sektoren godkender de overordnede principper for fastsættelse af det generelle effektiviseringskrav. Klimatilpasningsprojekter til uændret serviceniveau afholdes fortsat inden for indtægtsrammen.

5. Forbedrede dokumentationskrav

Partierne er enige om, at dokumentationskrav harmoniseres og indberetningerne digitaliseres for alle projektyper. Hermed skabes der overblik over antallet af klimatilpasningsprojekter, og krav til dokumentation og indberetninger bliver lettere at håndtere for selskaber og myndigheder.

6. Anvendelsesområde

Partierne er enige om, at alle selskabernes klimatilpasningsprojekter skal underlægges ens regler. De begrænsninger, der kendes fra de nuværende medfinansieringsprojekter, fjernes. Ændringerne medfører, at selskaberne får bedre mulighed for at håndtere vandet helhedsorienteret og indgå i projekter med flere aktører. Desuden sikres vandselskabernes mulighed for at investere i anlæg i andre selskabers geografiske forsyningsområde, hvis det bidrager til selskabets håndtering af eget regnvand. Desuden fjernes kravet om, at vandparkering og andre klimatilpasningsanlæg alene kan etableres, når det har til formål at håndtere vand i et udpeget risikoområde.

7. Overgangsordning for allerede aftalte klimatilpasningsprojekter

Partierne er enige om, at der skal laves en overgangsordning, der sikrer en smidig overgang til de nye regler for projekter, hvor der er indgået aftaler efter tidligere og nuværende regler.

8. Gennemsigtighed og tilsyn

Partierne er enige om, at der skal føres tilsyn med reglerne, herunder at forbrugerne ikke skal betale for klimatilpasning, der samfundsøkonomisk er uhensigtsmæssig, eller omkostninger der ikke er begrundet i vandselskabernes klimatilpasning. Den overordnede model for tilsynet godkendes af forligskredsen.

9. Opfølgning og evaluering

Partierne er desuden enige om, at der skal være gennemsigtighed i udviklingen i spildevandsselskabernes klimatilpasning og omkostninger hertil. Derfor skal Forsyningssekretariatet årligt opgøre og offentliggøre

nøgletal, der belyser spildevandsselskabernes klimatilpasningsindsats. Disse fremsendes også til aftalepartierne. Det skal gøre det muligt løbende at evaluere på indsatsen og reglerne og danne grundlag for dialog om eventuelle risici for overinvesteringer, større takststigninger eller barrierer for en samfundsøkonomisk hensigtsmæssig klimatilpasning.

Der fremsættes lovforslag i 2020. Branchen, KL og øvrige interessenter, herunder interessenter der repræsenterer forbrugerne og erhvervet, inddrages i arbejdet. Partierne er enige om, at ordningen skal evalueres efter 3 år. Evalueringen præsenteres for forligskredsen.

10. Styrket dialog om klimatilpasningsindsatsen

Aftalepartnerne noterer sig, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Miljø- og Fødevareministeriet vil tage initiativ til dialog med KL og DANVA, når reglerne er implementeret, for at understøtte samarbejdet om vandselskabernes klimatilpasningsindsats.